

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Kisöthy György

Cím:

Csoportkiállítás az Ernst muzeumban

Forrás:

Magyarország

Bp.

(Hely)

1920. II. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

708

Hely

Ernst múzeum

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

Csoport-kiállítás az Ernst-muzeumban

(Vaszary—Czencz—Kosztolányi—Kann—Belányi)

Budapest, február 21.

(A Magyarország tudósítójától.) Kevés kép, disztíngvált társaság, egymástól lényegileg-formailag elütő, markáns művészegyenlőségek: ez a mai kiállítás külső képe. Mind csupa izzó magyar érték valutánkra le sem fordítható becses tőke, a jóleső biztos erő tudata, hogy ha az ekéinket, gépeinket, vetőmagunkat el is rabolták, ha pénzünk értéke ideiglenesen le is szállott, ha a határainkat — papíron — meg is nyirbálták, kettő mégis megmaradt, ami elvehetetlen: az ősi, az áldott termőföld és az ősi, magunkteremtette kulturánk. A mindig felbuzgó, a lebirhatatlan, az istenadta faji géniuszunk, ami egy Lisztet, Erkel, Dohnányit, egy Jókait, Mikszáthot, Gárdonyit, egy Szinyeyi-Mersét, Mednyánszkyt, Paál Lászlót tudott nekünk adni és még tízet, még százat minden téren: Széchenyitől Petőfiig, Deáktól Ady Endréig, Csokonaitól munkácsig.

Hiszen ecseltel, ceruzával dolgozó művésznök is mennyi van csak. Már maguk az élők kitesznek egy kis Wallhallát, betöltenek egy Pantheont, elköltöhetnek egy muzeumot. Csók, Vaszary, Koszta, Rudnay, Rippl-Rónai, Kernstock, Katona, azután a grafikusok, az iparművészek. Óriási gazdagság ez és nem szabad lemondani, kétségbeesni, amíg mindez az elementáris géniusz nekünk teremt és dolgozik. Pedig, ezt örömmel állapíthatjuk meg, a csöndes ateliék, a nyugalmas vidék békéjében folyik a munka, mint talán még soha és a remek-

művek készülnek tucatszámra. A nemzeti vagyon nőttön-nőtt és a nemzeti kultúra kivívja a maga helyét a világversenyen, a közel-jövő porondján, újra, határozottabban és véglegesebben, mint ahogy eddig tette: szórványosan és egyénenként. Zsenitömegek falanka fogja megostromolni nemsokára a Nyugat természetellenesen és nagyképien becsukott kapuit és magyar művész-Bolondok ellenállhatatlan ölle zuzza be a „splendid isolation“ fölírásu érclapokat. A művészet, az abszolút tudás, erő és ihlet hármassal hatalmas nyit nekünk majd új utakat az erőszakosan és belső őszinteség nélkül, elzárt külországi területekre és a művészfejedelmek és győzedelmes bevonulásakor mi hódoló hálával köszönhetjük csak őket, mint akik nekünk, éreztünk születtek, dolgoztak és akik minket, valamennyiünket, segítettek ki az itéletessirből.

A mai tárlaton is van egy ilyen megváltó. A neve Vaszary János. Ó, mennyi idő, melkora utaz, orosz-lankörmit mutogató, zöldben-zöldszímfőniájú, hajdani Vaszarytól a maiig! Mi minden történet közben; odakünn és idebenn. Világok felfordultak, kubista-örültek, — a jó kataszterizálás reményében — uralkodtak, irányok, elvek változtak, de minket csak az érdekel, ami benn, a művészen történt. Ez nagyon érdekel, ez nagyon izgat és ez nagyon megnyugtat. Mert a tehetséges kezdő, a szépreményű ifjú piktor nagy művész lett, aki a lehető legbiztosabb technikával, legbravurosoobb színzsonglörösködéssel, szinte talán percek alatt teremt örökértékű képeket. Mámoros, szertelen fantáziával nyugodt csendéleteket, idegesen biztos, rövid kézvonásokkal egy-egy hallatlanul élő portrét, a leghizarabb színskála pusztá jelzésével —

mindent kifejező vázlatot, de — ha úgy érzi — bele-mélyed és belefekszik egy női akt lány és hajlékony vonalaiba, árnyékaiba, konturjába és talán hónapokon át bibelődik véle, mint egy szerelmes, hogy azután muzeumok porszagu galériáin élje tovább a friss asszonyi hus további életét. Tájak, emberek, tárgyak vonulnak fel ezeken a falakon, gyönyörű, diadalmos énekeit harsogva a színek, az örökéletű, a ragyogó, az oszlatlan, a helyénvaló, a csak odatarlózó, intintív és pozitív és szubjektív kolorizmusnak.

Czencz János már egészen más. Vaszary után szinte szintelennek hat, tompának, leszordinált-nak, műterem-piktornak. Pedig nem az. Aki a Balatont ennyire meg tudja fogni, a női test

plain-air reflexeit ennyire érzi, aki a házak, hegyek életét így viszi vászonra, ilyen frissen és őszintén: az nem atelié-feső. Csak az egyénisége más, a palettáján keverődnek diszkrétebbre a festékjei, csak a nagy, dologbeli tudását irányítja másképpen. Vereshaju nője élni fog még sokáig.

Kosztolányi-Kann Gyula viszont a tulélénk színösszetételeiből hangolódott, egyszerűsödött le a mai kellemes színvonalára. Intelligens tájképei között a Szépművészeti Múzeum által megvett, városzéli képe e tekintetben is a legjobb. Az az ut, amin haladnia kell.

Belányi Viktor, aki oly későn kezdett szerepelni, elsősorban mint grafikus viszi el a pálmát. Fantáziája, technikai készsége és alkalmazkodási képessége, izlése és rajz-tudása előkelő pozíciót biztosítanak neki. Régi, színes fametszetekre emlékeztető, tusrajzai, tanulmányfeje, kompozíciói, egyaránt érdekesek. Az a biztonság pedig, ahogy mindent megcsinálja, tiszteletreméltó, stó megdöböntő.

Olajfestményein — hiába — újra csak a grafikusnak látjuk, ami nem éppen dicséret.

Van még egy ötödik kiállító is: Lukachovich Ily iparművész; fekete alapon fehér himzéseket állít ki, gazdag képzeletű kompozíciókat, igen finom, izléses kivitelben. Szép és jó munkák.

Kürthy György.